

Årsberetning for regnskabsåret 2023

Året 2023 har budt på få positive hændelser, men vi må også sande at der har været en del sager hvor Silkeborg kommune har mistet endnu mere af dets bygningskultur og kulturmiljøer.

Efter mange års kamp for at bevare vores bygningsarv, hvor de fleste kampe ofte forgik fra hus til hus, må man efterhånden erkende at det der virkelig fører til noget, er planlægning. Alt for mange af vores byer og bydele ligger åben hen uden at være omfattet af hverken en kommuneplanramme eller lokalplan. Det er meget arbejdskrævende for en forening som vores altid at kæmpe for enkeltsager. Det er det for foreningen, men givetvis også for kommunens forvaltning og politikere. Vi savner derfor at der bliver fokuseret mere på at få udfærdiget bevarende lokalplaner for vores gamle byer og bykvarterer.

Et godt eksempel på god lokalplanlægning er Lysbro stationsbygning. Ejeren ønskede at nedrive bygningen, men idet området var lokalplanlagt tilbage i 2001, med en lokalplan der nøje beskrev stationsbygningen, lå der klare linjer for hvad ejeren måtte og ikke måtte.

Det var derfor opløftende at Plan- og Vejudvalget i 2022 vedtog at bevarende lokalplaner skal prioriteres højere end hidtil. Endda med en højere prioritet en lokalplaner til boligformål. Vi havde derfor forventet at der i løbet af 2023 blev sat gang i arbejdet med bevarende lokalplaner, men måtte desværre indse, at det gjorde det ikke. Os bekendt er der igangsat arbejde med én bevarende lokalplan, og det er for Sølystvej i Alderslyst, som muligvis er udsprunget af en kedelig nedrivning af Egely på Sølystvej 41. Vi har i den forbindelse haft en del kontakt med Alderslyst-Søholt lokalråd der kan bekræfte at de vil presse kommunen til at igangsætte arbejde med flere lokalplaner for det gamle Alderslyst.

Efter kommuneplan 2020-2032 blev vedtaget, var der nogen positive takter i form af at nu skulle hele kommunen SAVE vurderes, og bygninger med en SAVE-værdi på 4 skulle optages i kommuneplanen. Men heller ikke i året 2023 finder vi nogen indikationer af at kommunen vil arbejde hen imod en bedre beskyttelse af vores kulturarv.

Vi ser desværre en kommune der tilsyneladende bliver mere lukket. Vi får ikke den information som vi fik tidligere, og søgning på kommunens hjemmeside er besværliggjort. Tidligere blev vi informeret om afgjorte byggesager, det gør vi ikke mere. Skal vi tilbage for at finde afgørelser fra udvalgs- eller byrådsmøder fra 2021 eller ældre, skal vi søge aktindsigt. I vores nabokommuner ligger referater op imod 10 år tilbage frit tilgængelig på kommunens hjemmeside, hvorimod i Silkeborg skal der søges aktindsigt der både er besværligt for os men også omkostningskrævende for kommunen.

Vi havde i 2023 en del kontakter med Kjellerup lokalråd. Bevaringsforeningen var inviteret af lokalrådet på en vandring i det ældre Kjellerup, som blev afsluttet med et møde hvor vi udvekslede viden og erfaringer med henblik på en fremtidig strategi for bevaring af de smukke

huse i Kjellerup. Kjellerup lokalråd har igangsat et arbejde med at fotodokumentere, og finde historien om de gamle huse, for derved at fremskynde en mulig SAVE vurdering i Kjellerup.

Tidlig på året 2023 sprang der så en bombe på havnen. Laban Arkitekterne fremkom med et forslag til hvordan en ny havnedok skal se ud. En dominerende bygning i 2-3 etager i glas, stål og tegl med fodgængerbro over havnen. Men skal der være noget så dominerende på havnen? Hvorfor ikke blot ændre den eksisterende ophaleplads til en tørdok, og så bygge en mindre bygning der sørger for tørvejr til folkene der servicerer Hjejleflåden. Vi mener ikke at vores havnemiljø, der har rødder tilbage til Hjejlekiosken opførelse i 1911, pludselig skal domineres af nutidens arkitekturtrend.

Vi fik ved generalforsamlingen 2023 ændret lidt i bestyrelsessammensætningen. Søren Westergaard tiltrådte som medlem, og desværre ønskede Ingelise Nielsen at fratræde.

På vegne af Bevaringsforeningen for Silkeborg kommunes bestyrelse

Ejgil Prinds, formand

25. april 2024

Året 2023

Bevaringsforeningen for Silkeborg kommune har beæret Ny Hattenæs og dets ejere med Bevaringsprisen 2023. Overrækkelsen skete ved en ceremoni d. 21. november på Ny Hattenæs.

Begrundelse for tildeling af bevaringsprisen 2023 er at Ny Hattenæs igen har fået den charme og elegance som tidligere har kendetegnet stedet. Ny Hattenæs er ombygget nogle gange siden starten i år 1900, men de sidste 4-5 årtier var Ny Hattenæs desværre udsat for den tids indretningstrend og arkitekturdetaljer, som så over tid har skabt en ligegyldig bygning uden ståsted. Nye ejere kom til i 2020, og har ved ihærdig indsats restaureret det indvendige, men også det udvendige, af hotellet. Målet med restaureringen var ikke at genskabe hotellet som det så ud i år 1900, men at bibringe den følelse det var at være gæst på stedet i de tidligste år. Det mener vi er lykkedes.

På Høgdalvej 1 mellem Rodelund og Salten Skov ligger et stråtækt bindingsværkshus fra 1747. Huset skulle sælges og i den forbindelse modtog Silkeborg kommune en ansøgning om nedrivning idet, som vi så ofte ser, grunden var mere værd uden hus end med. Idet huset ligger i et bevaringsværdigt kulturmiljø og husets tilstand var nogenlunde i forhold til husets alder, pålagde kommunen et nedrivningsforbud iht. planlovens §14. Trods nedrivningsforbuddet er huset nu igen sat til salg og vi håber der melder sig en køber der vil passe på huset.

Lysbro stationsbygning er i forfald og ejeren gør intet for at holde bygningen ved lige. Stationen er omfattet af lokalplan 112.13 som klart fortæller at bygningen ikke må ændres. Ejeren accepterer ikke at han ikke må nedrive bygningen og påstår at kommunen derfor skal overtage bygningen. Han har to gange klaget til dels taksationskommissionen og overtaksationskommissionen men har begge gange fået afslag. Nu venter, og håber, vi på at ejeren får renoveret stationsbygningen.

Egentlig var det vedtaget i byrådet at Rytterskolen i Linå (1725) skulle nedrives. Vi har uden held kæmpet imod, men fik dog hjælp fra en uventet kant. Landsforeningen for Bygnings- og Landsskabskultur har i anledning af 300 året for indstiftelse af de kongelige skoler i 1721 fået udgivet bogen Frederik den fjerdes Rytterskoler skrevet af cand.mag. Allan Tønnesen. Skolen i Linå er beskrevet i bogen. I den forbindelse kontaktede Allan Tønnesen Silkeborg kommune, og det lykkedes at få kommunen til at udbyde skolen til salg uden minimumspris. Sidste frist for tilbud var d. 11. marts 2024, så vi venter spændt på udfaldet af udbuddet.

Bevaringsforeningen for Silkeborg Kommune

Pottemagerens hus på Frederiksberggade 10 bliver nu nedrevet på trods af at huset er fra 1877, ligger i et bevaringsværdigt bykvarter, og har en historisk betydning for byen. I huset har virket pottemagere i tre generationer fra 1894 til 1964, hvor familien Nielsen har skabt lertøj til mange formål. Asger Jorn har haft sin daglige gang på stedet og lært pottemagerkunsten først i 1933, og senere i 1953, og arkitekt Anton Rosen har fået fremstillet sine egen designede jydepotter på stedet. Givetvis skal der bygges nyt, og ifølge lokalplanen kan der bygges i 5 etager.

Det sidste punktum er nu sat for Kjellerup apotek på Vestergade i Kjellerup. Efter at apoteket i 2022 fik et §14 forbud mod nedrivning, og en ny lokalplan blev politisk vedtaget, gik alt i stå. Lokalplanen kunne ikke færdiggøres inden for en periode på 1 år, som planloven dikterer.

Derfor blev der i 2023 fremstillet og godkendt en ny lokalplan der kun omfattede bygningens sokkel, og samtidig muliggjorde nedrivning at det gamle apotek blot et nyt blev opført der tilnærmelsesvis lignede det gamle. Bevaringsforeningen gjorde indsigelse mod en så tåbelig plan, men intet hjalp. Det eneste planen gør er at sende endnu mere CO2 ud i atmosfæren og forbruge flere af de resurser vi ikke har.

Visualisering af erstatningsbyggeriet for det gl. apotek på Vestergade i Kjellerup.

Vi ser, specielt ved de ældre bebyggelser i Silkeborg kommune, at affaldsbeholdere permanent bliver placeret på offentlige fortove, og ikke kun på tømmedage. Affaldsbeholderne pynter ikke på vores ældre bebyggelse, og giver desuden gener for gående på fortovet.

Et nyt affaldsregulativ var i høring og bevaringsforeningen indsendte et høringssvar der gjorde opmærksom på problemet med affaldsbeholdere der står permanent på fortovet.

Bevaringsforeningen for Silkeborg Kommune

Bevaringsforeningen for Silkeborg Kommune

I 2022 blev Anton Rosens kapel ved Silkeborg Sygehus renoveret udvendig, og i 2023 fortsatte arbejdet med den indvendige renovering. Vi kan kun takke Genrejsningskomiteen for det arbejde og de penge der er lagt i renoveringen.

Men hvad al omtale og alle skåltaler ikke nævner er, at Bevaringsforeningen flere år tidligere havde et samarbejde med Regionerne om renovering, og ansøgning af fondsmidler var gået i gang. Vi havde sågar en dialog med Genrejsningskomiteen om hvordan vores arbejde sked frem, indtil vi i avisen læste at nu tog komiteen affære og skaffede pengene.

